

THE CLOISTERS APOCALYPSE

A FOURTEENTH-CENTURY
MANUSCRIPT in Facsimile

THE CLOISTERS APOCALYPSE

THE CLOISTERS APOCALYPSE

I An early fourteenth-century
manuscript in facsimile

The Metropolitan Museum of Art, New York

COLOR PHOTOGRAPHY BY William F. Pons, The Metropolitan Museum of Art

PRINTED IN SWITZERLAND BY Conzett and Huber, Zurich

PUBLICATION DISTRIBUTED IN THE USA AND CANADA BY New York Graphic Society, Greenwich, Connecticut

PUBLISHED 1971

LIBRARY OF CONGRESS CARD CATALOG NUMBER 77-162342

ISBN 0-87099-110-8

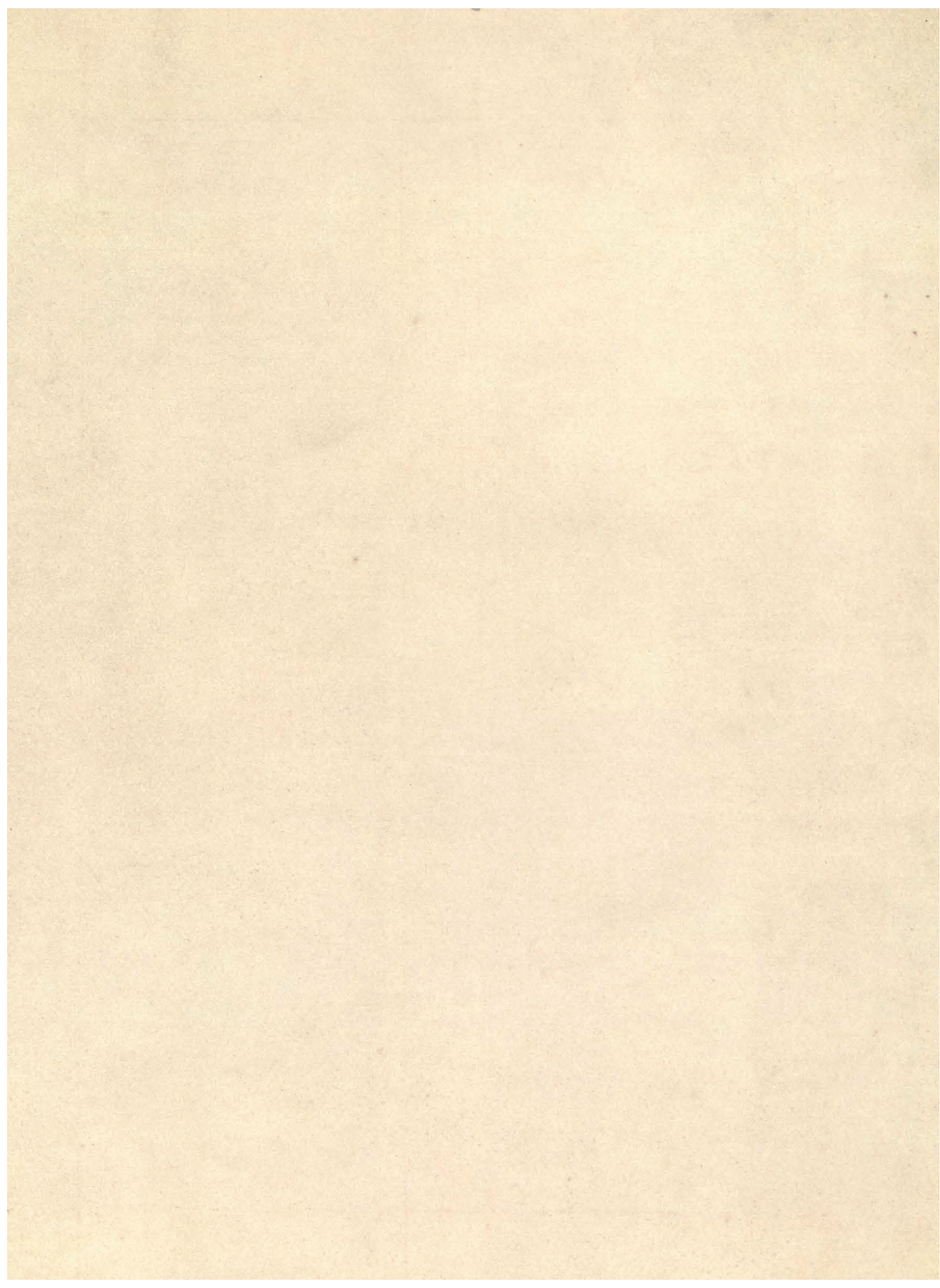
This facsimile reproduction of an early fourteenth-century Apocalypse manuscript in the collection of The Cloisters is published by The Metropolitan Museum of Art in conjunction with a volume containing what is known of the manuscript's history, the text of the manuscript in English, and comment on each of its illustrations.

Et conuersus sum ut uiderem uocem que loq̄bat
 in eam: et conuersus uidi septem candelabra
 aurea: et in medio septem candelaborum aureorum simile
 filio hoīs uestitum p̄dicare: et p̄antum ad manilla
 zona aurea. Caput aut̄ eius ⁊ capilli erant can
 didi tamq̄ lana alba: et tamq̄ nix. Et oculi eius
 taq̄ flamma ignis: et pedes eius similes auricillo
 sicut ardena in camino. Et uox illius taq̄ aquam
 multarum: et habebat in dextera sua stellas septem. Et de ore
 eius gladius exiit: et uisus p̄t̄e acutus eribat: et facies ei
 sicut sol luat in uirtute sua. Et cū uidissem eū: cecidi
 ad pedes eius tamq̄ mortuus. Et p̄surrexit dextera sup̄ me
 dicens. Noli timere. Ego sum primus et nouissimus
 et uiuus: et sum mortuus: et ecce sum uiuus in se
 cula seculorū: et habeo clauēs mortis et inferni.

Scribe ergo que uidisti et que sunt: ⁊ q̄ oportet fieri p̄
 ca: et septem candelabra aurea. Septem stelle an
 geli sunt septem ecclesiarum: ⁊ candelabrum septem ecclesiarum
 est. Et angelus epl̄st̄i ecclesie scribit. Hec dicit
Angelus qui tenet septem stellas in dextera sua:
 qui ambulat in medio septem candelabrorum aureo
 rum. Scio opa tua ⁊ laborem: et patientiam tuam: ⁊ q̄ n̄ po
 testis tueri malos: et temptasti eos qui se dicunt ap̄t̄os eē:
 et n̄ sunt: et inuenisti eos mendaces: ⁊ patientiam habes
 et sustinisti p̄ nomen meum: et non defecisti. Sed
 hęc aduersum te: q̄ carnatem tuam primam reliq̄
 isti. Memor esto itaq̄ unde exidens: et patientiam age:
 et prima op̄ta fac. Si autem nemo tibi et mouebo
 candelabrum tuum de loco suo: nisi patientiam
 regens. Sed hoc habes bonum: quia odisti facta

micholauracarium que et ego odi. Qui habet aures audi
at: quod spiritus dicit ecclesiis. Vnicuique dabo edere de li
gno vite: quod est in paradiso dei mei. **E**t angelo scrip
sit ecclesie sante. Hec dicit primus et nouissimus: qui
sunt mortui et uiuunt. Scio tribulationem tuam. et
paupertatem tuam. sed diues es. et blaphemans ab
his qui sed dicitur iudeos esse et non sunt: sunt sicut
goga sathane. Nichil horum timeas: que passurus es.
Ecce missus est diabolus et uobis in carcerem:
ut non temptemini. et habebitis tribulationem
diebus decem. Esto fidelis usque ad mortem: et dabo
tibi coronam uitae. Qui habet aures audiat: quod
spiritus dicit ecclesiis. Qui uincit: non lede
tur a morte secunda. **E**t angelo pergamum eccle
siae sante. Hec dicit qui habet rumpheam:

4
ex utraque parte acutum. Scio ubi habitas. ubi sedes
est sathane: et tenes nomen meum. et non negasti fidem
meam. Et in diebus illis antiphas ceteris meis
fidelis qui oculus est apud uos ubi sathanas habitat.
Sed hec aduersum te pauca. Habes illic tenentes
doctrinam balai qui docebat balac in terra sanna
lu cora filius israel: ede et fornicari de sacrificio ydolorum.
Ita habes et tu tenentes doctrinam micholaurac. sicut pe
nitentiam age. Si quominus: ueniam et a te et pugna
to quibus in gladio oris mei. Qui habet aures audiat: quod
spiritus dicit ecclesiis. Vnicuique dabo manna absconditum: et dabo
illi calicem cadaverum. et calicem non nouum scriptum: quod ne
morsum non quod accipit. **E**t angelo thurac ecclesie sante hec
dicit filius dei. qui habet oculos tanquam flamma ignis:
et pedes eius sicut auricalco. Non opera tua et

fidem et caritatem. et misericordiam. et patientiam tuam: et opera tua nouissima plus prioribus. Sed hinc aduersum te. quia permittis mulierem israhel que se dicit prophetam docere et seducere seruos meos fornicari et edere de idolis. et dedi illi tempus ut penitentiam ageret: et non uult penitere a fornicatione sua. Et ecce iuxta est electum. et qui mechatur cum ea in tribulationem uiamque uisitationem egerunt ab operibus suis: et filios eius mittam in mortem. Et facient omnes ecclesie quod ego scripsimus tenebris et corda: et dabo unicuique unum secundum opera sua. Vobis autem dico ceteris qui timentur estis. Quicumque non habet doctrinam hanc qui non cognouerit altitudinem scripturae: quod admodum dicit. Non mittam super uos aliud pondus: tamen id quod habetis tenere donec ueniam. Et qui uiderit et qui custodierit usque in finem opera mea. dabo illi potestatem

super gentes. et urget eas in uirga fere et tanquam uas figuli confringentur. sicut et ego accipi a patre meo. Et dabo illi stellam matutinam. Qui habet aures. Audiat quid dicat spiritus ecclesie. **E**t angelo sardis ecclesie scribe. Hec dicit qui habet septem spiritus dei: et stellas septem. Scio opera tua quia non habes quod uiuas et morans es. Esto uigilans: et confirma cetera que morans es. Non enim inuenio opera tua plena coram deo meo. In meo ergo habet qualiter audiens et accipiens. Et serua et penitentiam age. Si ergo non uigilaueris ad ueniam tuam: et nescies qua hora ueniam ad te. Sed habes pauca nomina in sardis qui non inquinauerunt uestimenta sua. et ambulabunt mecum in albis quod digni sunt. Qui uult sic uestiatur uestimentis albis. et non deleto nomen eius de libro uite. et confitebor nomen eius coram patre meo et coram angelis eius. Qui habet aures audiat quod dicit dicit.

Et angelus philadelphie eccle scilicet. hec dicit **Q**ui ecclesie
 scilicet et uerax. qui habet clauem dauid. qui aperit et nemo clau
 dit. claudit et nemo aperit. scio opera tua. ecce dedi con
 te ostium apertum quod nemo potest claudere. quia modicum
 habes uirtute. et seruasti uerbum in eum. et non negasti
 nomen meum. ecce dabo tibi de synagoga sathane qui
 se dicunt iudeos esse et non sunt sed uirtute. ecce faciam
 illos ut ueniant et aduenciant ante pedes tuos. et facient
 quia ego dilexi te. quoniam seruasti uerba precepti
 mee. et ego te seruaui ab hora temptacionis que uentura
 est in orbem unum sum temptare habitantes in terra. ecce
 uenio cito. tene quod habes. et nemo accipiat auro
 nam tuam. et in uentura faciam illum columpinum in templo do
 mi. et foras non egredietur amplius. et scribam super
 illum nomen dei mei. et nomen noue ciuitatis uel in
 qua sedet de celo a deo meo. et nomen meum nouum.
 et habet aures. audiat quid spiritus dicit ecclesie.

Et angelus laodice eccle scilicet. hec dicit am. ecclesie si
 culis et uerus. que in apertum creatur de suo opa
 tua. quia neque frigidus es neque calidus. uana calid
 es aut frigidus. si quia tepidus es iapiam te et uo
 me erac uo. quod dicit quod diues sum et nullus ego et
 uelas quia tu miser es. et miserabilis. et pauper. et nudus.
 suadere tibi a me aurum ignitum p
 batum ut locupletis fiat. et uestimtus albis idua
 ne et non appareat confusio iudicacionis tue. et collu
 o iunge oculos tuos ut uideas. ego quoque amo argu
 o. et castigo et uulnere. et penitentiam age. ecce ego
 sto ad ostium et pulso. si quis audieris uocem
 meam et aperuerit ianuiam. intro ad illum et
 cenabo cum illo. et ipse mecum. qui uoluerit dabo ei se
 dere mecum in throno meo. sicut et ego in a et
 sedi cum patre meo in throno eius. qui habet
 aures. audiat quid spiritus dicit ecclesie.

Post hec uidi et ecce ostium apertum in celo. et uox
 prima quoniam quidam cum quibus tunc loquebar ueni dicens
 Mente huc. et ostendit ei quod oportet fieri cito post
 hec. Stetit super sedem sedens. et ecce sedes postea erat
 circumdatus in celo. et super sedem sedens. et qui sedebat illis erat
 aspectu lapidis iaspidis et sardinis. Et circumdatus erat arcu
 circumdatus sedis: filis in hominum smaragdine. Et circumdatus sedis
 sedis ha. xxiiii. et super thronos. xxiiii. seniores circumdatus stantes
 albis. et capiunt eorum coronas aureas. et de throno pro
 cedunt fulgura. et uoces et tonitrua. Et septem lampades

ardentes ante thronum: qui sunt septem spiritus dei. Et circum
 datus sedis: circumdatus mare uicium sicut cristallo. Et in medio sedis
 et circumdatus sedis quatuor animalia plena oculis ante et retro. et animal
 primum sicut leonem. et secundum animal sicut uicium. Et tertium animal
 sicut faciem quoniam uicium. Et quartum animal sicut aquile uolantem. Et quatuor
 animalia singula eorum habebant alas senas.
 Et in arcu circumdatus et intus: plena sunt oculis. Et re
 quiem non habebant: die et nocte dicentia. San
 ctus. Sanctus. sanctus. Dominus deus omnipo
 tens. qui est. et qui erat. et qui uenturus est.

Ecce cum darent illa quatuor animalia glori-
am et honorem et benedictionem sedenti su-
per thronum uiuenti in secula seculorum: proci-
debant uiginti quatuor seniores ante sedentem
in thronum et adorabant uiuentem in secula
seculorum. et mittebant coronas aureas ante
thronum dicentes Dignus es domine deus noster
accipere gloriam et honorem et uirtutem: qui
a tu creasti omnia. et propter uoluntatem tua
erant et creata sunt.

Et uidi i dextera sedentis super thronum librum
scriptum meus et fons. signatum signaculis
u. Et uidi angelum fortem: predicantem uoce ma-
gna. quod est dignus aperire librum. et solue signacula eius.
Et nemo potuit in celo. neque in terra. neque sub terra
aperire librum. neque respicere illum. Et ego
flebam multum. quoniam nemo dignus inueni-
est aperire librum. u. uidit eum. Et unus de senioribus
dixit michi. Neflexis. Et ecce uide leo de tribu iuda. ra-
dit dauid. aperit librum et solue. vii. signacula eius.

Et uidi et ecce in medio throni et quatuor
praeualium et in medio seniorum agnum stantem

tantumque dactylum: hunc cum cornibus septem. et oculos septem
qui sunt septem spiritus dei. missi in omnem terram.

2757. **E**t vidi quod aperuisset agnus unum
 de septem signaculis: et audivi unum
 de quatuor animalibus dicentem tanquam voce conuincit.

Veni et videri: Et vidi. et ecce equus albus. et qui
 sedebat super illum habebat arcum. Et data est
 ei corona: et eruit vincens ut vinceret.

Et cum aperuisset agillum secundum
 secundum animal dicens Ite
 et mte. Et erunt alius equus infus. et qui sedebat

super eum datum est ei ut numeret pacem de e
 ra. et ut inuicem se interficiant. Et datus
 est illi gladius magnus.

Et cum aperisset ligillum tui: audiui eum aial
 dicens. Veni et iudic. Et ecce equus: et quod stabat super eum
 habebat strigam in manu sua. Et audiui eum quod uocem i

medio quatuor animalium dicentem. Bilibris
 tritici denario uno. Et tres bilibris ordi
 denario. et unum et oleum ne lesens.

Et cum aperisset sigillum quartum: audiui
 vocem quam animalis dicebat. Veni et uide.
 Et ecce equus pallidus. et qui sedebat desuper no-

men illi mors: et infernus sequebatur eum.

Et data est illi potestas super quatuor partes
 terrae: gladio et fame. et morte. et bestis terre.

Et cum aperisset quintum sigillum: uidi sub
 tus altare animas interfectorum propter uerbum dei. et propter
 testimonium quod habebant: et clamabant uo-
 ce magna dicentes. Usquequo domine sanctus et iustus
 non uindictas sanguinem nostrum et iudicas de-

his qui habitant in terra. Et date sunt illis
 singule stole albe: et dictum est illis ut requie-
 scerent tempus adhuc modicum. donec imple-
 atur numerus confessorum eorum. et fratrum
 eorum qui interfecti sunt sicut et illi.

Et in die cum aperuisset sigillum tertium: et ecce
 circumortus factus est magnus. et sol factus
 est niger sicut sacrus cinis. et luna tota facta
 est sicut sanguis. et stelle de celo ceciderunt super
 terram. sicut frons emittit guttas suos cum aucto
 ro magno mouetur. Et celum recessit sicut lib
 unolucis: et omnis mons et insule de locis suis
 moti sunt. Et reges terre. et principes. et tribum.

Et diuites. Et fortes. Et omnis seruus.
 Et hinc absconderunt se in speluncas. et pe
 tris montium. et dicunt montibus cadi
 te super nos. et abscondite nos a facie se
 dentis super thronum. et ab ira igni. quo
 man uenit dies magnus ut ipsorum.
 et quis potest stare.

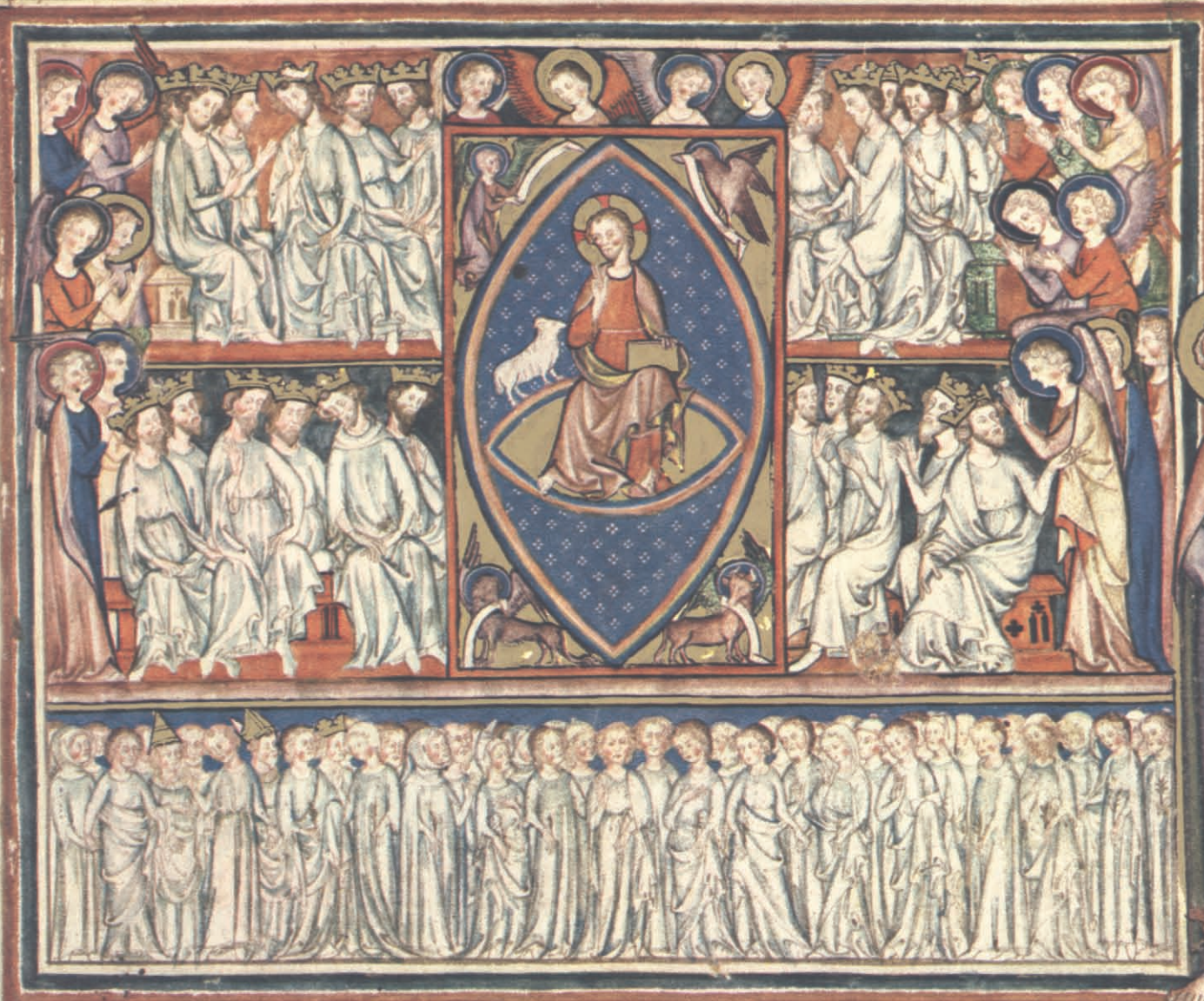

Post hec uidi quatuor angelos stā
 tes supra quatuor angulos terre
 tenentes quatuor uentos terre ne
 flarent super terram. neq; s; mare.
 neq; in ullam arborē. Et uidi alacriū Ange
 lum ascendentem ab ortu solis hūcē signum
 di uini. et clamauit uoce magna quatuor
 angelis quib; datum est nocere terram et mani
 dens. Nolite nocere terram et man in arborib; qad
 usq; signemus suos di nri in fronab; eor. Et
 Andm numerum signator. centum quadra
 ginta quatuor milia signati. et om̄i tribu filior; isrl.

Et tribu iuda:	vi.	milia.	signati.
Et tribu ruben:	vi.	milia.	signati.
Et tribu gad:	vi.	milia.	signati.
Et tribu asser:	vi.	milia.	signati.
Et tribu neptalim:	vi.	milia.	signati.
Et tribu manasse:	vi.	milia.	signati.
Et tribu symeon:	vi.	milia.	signati.
Et tribu leui:	vi.	milia.	signati.
Et tribu ysachar:	vi.	milia.	signati.
Et tribu zabulon:	vi.	milia.	signati.
Et tribu ioseph:	vi.	milia.	signati.
Et tribu beniamin:	vi.	milia.	signati.

Post her uidi turbam magnam qm diuina
 re uenio potit. ex omnibus gentib. tribub.
 & populis et linguis stantes ante thronum
 & conspexi agni amicti stolis albis: et palme in man
 ib. eorum. Et clamabant uoce magna dicentes.
 Salus dñi: qui sedet sup thronum. & agno. Et o's
 angeli stabant in circuitu throni. & senorum: et
 quatuor animalium. Et ceciderunt in conspectu dñi
 in facies suas: et adorauerunt dicentes amen.
 Iudicio & dicitis. & sapia. & gratiam actio. honor
 et uirtus. et fortitudo dñi nro. in scia scorum amen.
 Et respondit unus de senoribus et dicit michi.

Hu qui amicti sunt stolis albis. qui sunt et
 unde uenerunt. Et dicit illi. Domine misere
 et dicit michi. hu sunt qui uenerunt et ma
 gna tribulatione: et lauerunt stolas suas
 & dealbauerunt eas in sanguine agni. Sed
 sunt ante thronum dñi. & seruiunt ei die ac nocte
 in templo eius. Et qui sedet super thronum:
 hincat sup illos. Non esurient neq. sitient
 amplius: neq. cader super illos sol. neq. ullus
 cibus. & uoniam agnus qui in medio
 throni est reget illos: et deducet eos ad
 uice fontes aquarum. Et asterget
 trus omnem lacrimam ab oculis eorū.

ca 8

Et cum aperisset sigillum septimū:
factum est silentium in celo q̄i media
hora Et vidi septem angelos stā-
tes in conspectu di: et dedit illis septem vāle
Et alius angelus venit. et stetit ante al-

tare habens chumbulum aureum in manu
sua. et data sunt ei incensa multa ut daret
orationibus sanctorum omnium super al-
tare aureum quod est ante thronum di. Et
ascendit fumi incensoz de oribus sanctorum de manu angeli ante

Et accepit angelus thymbulum . et im-
 plerit de igne altaris . et misit in terram :

et facta sunt tonitrua . et voces . et
 fulgura . et tremuotus mag- **is** .

Et angeli septem qui habent septem tu-
bas percutiunt se: ut tuba canerent. **E**t
primus angelus tuba canit: et facta est

grando. et ignis mixta in sanguine. et missa
est in terram. et tertia pars terre combusta est.
et tertia pars arborum et omne fenum unde quiblibet.

Et secundus angelus tuba cecinit. ⁊
 tanquam mons magnus igne ardens
 missus est in mare. et facta est tertia

pars maris sanguis. et mortua e
 tertia pars creaturæ. que habent a
 nimas in mari. et cetera pars naviu steru

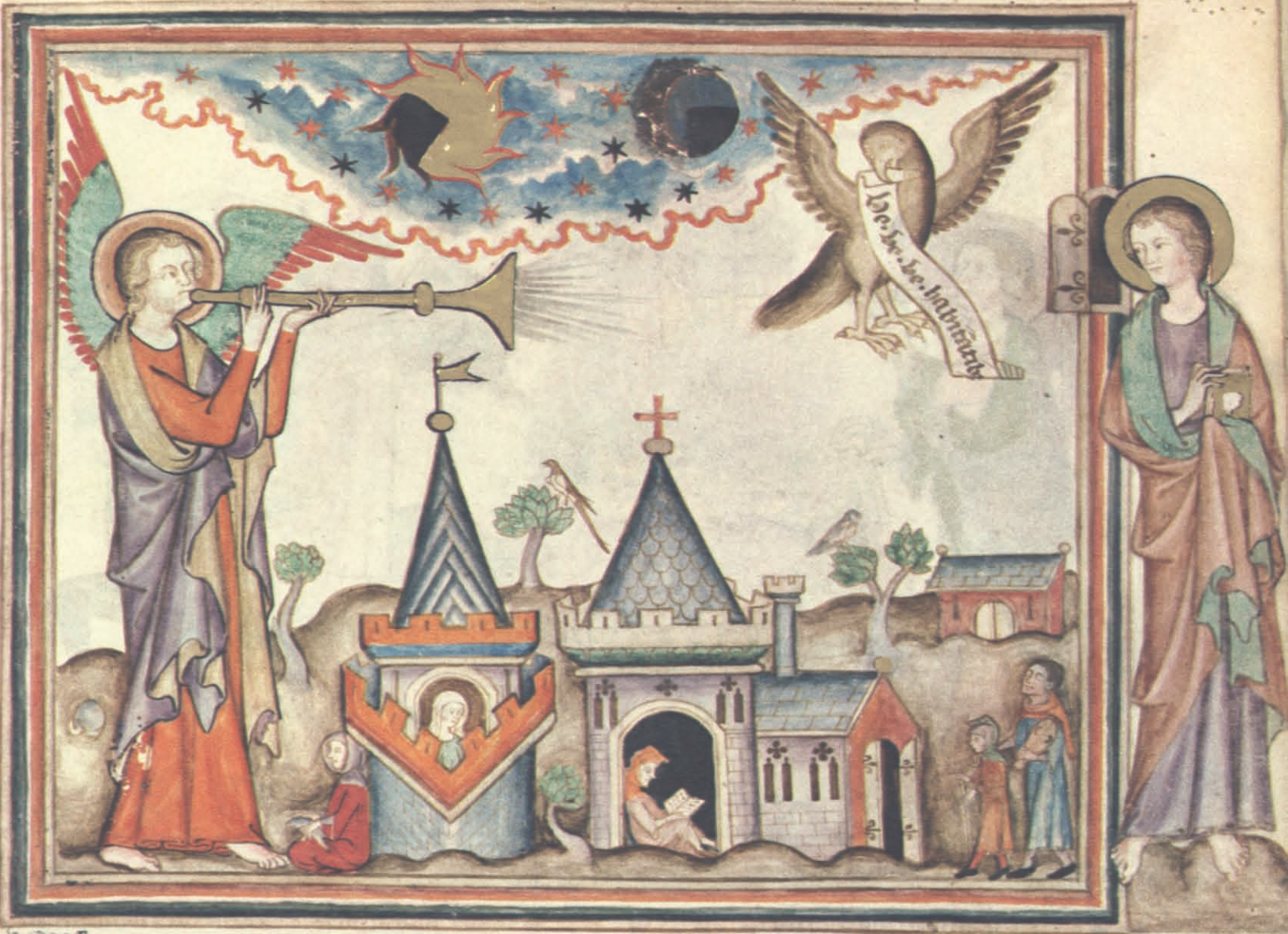

Et cæus angelus tuba ceauit: et cæad
 de celo stella magna ardens tamq̄ facula: et ce
 adie i cæam p̄tē fluminiu: et fontes aq̄ni.

et nom̄ stelle dicitur absinthius. et facta est cæa
 pars aquarum in absinthium: et multi ho
 mines mortui sunt de aq̄o. q̄a amare fce sunt.

Et quartus angelus tulerat cunctam terram
 per solis partem est. et tertia pars lune. et cuncta
 pars stellarum ita ut obscuraretur terra per unum
 et dies non lucret pars terra. et noctis similiter.

Et iudi et audire voce unius aquile volanti
 per medium celum. dicentis voce magna
 Be-be-be habitabitis terra. de ceteris
 vocibus cum angelorum qui erant tulerat cunctam.

679

Et quintus angelus tuba ceauit: et in
 distella de celo cecidisse in terram: et data
 est illi clavis putei abyssi: et aperuit pu-
 teum abyssi. Et ascendit fumus putei sicut fumus
 fornacis magne. et obscuratus est sol et aer de fu-
 mo putei. et de fumo putei erant locustae in
 terram. Et datus illis potestas sicut habent pote-
 statem scorpiones terre. et preceptum est illis
 ne ledere femur iuxta. neque omne uiride. neque o-
 nem arborum. nisi tantum homines qui non habent
 signum dei in frontibus suis. et dicitur est illis ne
 occiderent illos. sicut quaerunt eos iuxta: qui
 et cruciantur eorum ut cruciantur scorpiones cum percutit
 hominem. Et in diebus illis querit hominum mortem.
 et non mouerunt eam: et desiderabunt mortem.

et fugiet mors ab eis. et similitudines locustarum:
 sicut equos paratos in bellum. et super capita
 eorum tanquam coronas sicut aurum: et facies eorum sicut
 facies hominum. et habebant capillos sicut capillos mu-
 lierum: et dentes eorum sicut dentes leonum e-
 rant. et habebant loricas sicut loricas feras: et
 non alarum eorum sicut non currum equorum
 multorum currentium in bellum. et habebant an-
 das sicut scorpionum: et a caudis erant in caudis
 eorum. potestas eorum nocere hominibus
 mensibus quinque. et habebant super se regem
 angelum abyssi. cui nomen habebat abaddon.
 grece autem apollyon. et latine habens no-
 men exterminans. de unum ab eo: et
 eorum nomen adhuc duo. de post hoc.

Et seruis angelus tuba cecinit. et audim
 uocem unam ex quatuor cornib; altissimis auis.
 quod est ante oculos d; dicentem seruo angelo
 q̄ hebat tubam. Solue quatuor angelos qui

alligati sunt in magno flumine eufrate.
 Et soluti sunt quatuor angeli qui parati
 erant in horam. et diem. et mensem. et an
 num. ut occiderent etiam p̄c̄ hominum.

Et numerus equestis exercitus ingres-
 siones dena milia. audij numerum cornu-
 rum et iaculi equos in visione. Et qui sedebant super
 eos habebant loricas igneus et iacintinas et sur-
 phureas. Et capita equorum erant tanquam
 capita leonum. et de ore ipsorum procedit i-
 gnis et fumus et sulphur. ab his tribus pla-
 gis occisa est terra pars hominum. de igne et
 fumo et sulphure qui procedebant ex ore ipsorum.
 Potestas enim equorum in ore eorum est. et in caudis

eorum. Nam caudae eorum sicut serpentes habentes
 capita. et in his nocent. Et retent homines qui non
 sunt occisi in his plagis. neque penitentiam egerunt
 de operibus manuum suarum ut non adorarent
 demonia. et simulacra aurea. et argentea. et
 creta. et lapidea. et lignea. que neque vivere
 possunt. neque audire. neque ambulare. et non
 egerunt penitentiam ab homicidio suo. neque
 a veneficio suo. neque a fornicatione sua. neque
 a furtis suis.

Et uidi alium angelum fortem descende
 rem de celo. annuntium uile: et ius in ca
 pite eius. Et facies eius erat ut sol: et
 pedes eius tanquam columpna ignis. et ha
 lebat in manu sua libellum apertum. et posuit
 pedem suum supra mare: sinistram autem sup
 ceruicem. Et clamauit uoce magna: q: admodum
 cum uo ingit. Et cum clamasset: locuta. Et septē
 continua uoces suas: et ego scripturus eram. Et
 audiu uocem de celo dicentem. Signa que locuta
 sunt septem continua: et noli ea scribere. Et an
 gelum quem uidi stantem supra mare. et supra

terram leuauit manum suam ad celum.
 et iurauit per uiuentem in secula seculor
 qui creauit celum. et illa que in eo sunt. et terra
 et ea que in ea sunt. et mare: et ea que in eo sunt. q: ce
 pus amplius n̄ erit. Et in diebus uocis septē angeli
 cum cepit tibi canie osuabit multum d: stat
 eū gelaunt per seruos suos pphas. Et uox qm
 andum de celo ueni loqunt mecum: et dicentem
 vade. Facipe librum apert de manu angeli stantis su
 p mare et supra terra. Et abii ad angeli dices ei: ut daret mi
 libri. Et dixi in dape: et duxerit illi: et facit amara
 am nentē tui. s: in ore tuo erit dicit tāquā mel.

Et accepi librum de manu angelice de
uorari eum: et erat in ore meo tamq̄
mel dulce. Et cum deuorassem eum: a

manatus est uenter meus. Et dicit michi
Oporet & iterum prophettare populis et
gentibus. et linguis: et regibus multis.

Et datus est michi calamus similis
 iunje. dicens. surge et metare tem-
 plum da et altare. et adiuantes in eo. Anni

ante qd' est fons templum eice foras. tunc
 metans illud. qm datus est geabz. tunc tunc
 stam calcabit mensibus qdinginta duobz.

S dato dno bus telib; meis. ꝛ ꝑ habunt
 dieb; mille ducentis seraginta annis
 factis. In sunt duo olive et duo candelabim.
 isrlꝑ dñi tene stantes. Et si quis noluerit
 eos nocere. ignis erit de ore illorum. et de

nozabit inimicos eorum. Et si quis noluerit eo
 ledere. sic oportet eum occidi. In hnt prestare
 claudē celum. ne pluat dieb; prophete ipsor
 Et prestanciam habent supꝑ aquas oitēdi eas
 sāguinē. ꝛ parē āñ omni plaga q̄ciscū; nolent.

Et cum finem testimonium suum .
 Helia que ascendit de abyssu faceret adu

sus illos bellum . et unat illos . et oc
 cidet illos .

Et corpora eorum iacebat i placca ciuita-
 tis magne. quocirca spiritali. sodomia. e-
 gyptus: ubi ⁊ dñs eorū cōfessus ē. Et inde bē de
 ppulis. ⁊ ebubz. ⁊ linguis. corpora eorū p̄ tres
 dies ⁊ dimidium. et corpora eorū n̄ sinūt p̄m̄
 i monumentis. Et militantes eorū gaudebūt

s̄ illis et iocundabunt. et n̄m̄ia mittent ad iuuē.
 qm̄ h̄c dño p̄p̄t̄ crucauerunt eos q̄ h̄itane sup̄ terram
 Et post tres dies ⁊ dimidium spiritalis uita a dño in-
 trabit in eos. Et steterunt super pedes suos. ⁊ timor
 magnus cecidit sup̄ illos q̄ uiderūt eos. Et audierūt
 uocē magna de celo: dicentem illis. Ascendite huc.

Et ascenderunt in celum iunte. ⁊ uiderunt
 illos iuncta eorum. Et i illa hora factus est tremotus
 magnus. Et terra pars amicans cecidit. Et occidit

i tremotu. uoia hoim sepre uulua. Et rehu
 i amore sine nulli. ⁊ adit gl'am d' celi.
 de. secundu abuc. et ecce de. ctium uenerato.

Et septimus angelus tuba ceauit: et facte
 uoces magne in celo dicentes. factu e
 regnum huius mundi dni et eius. et regna
 bit in secla seculorum. Et uiginti quatuor seniores q
 in conspectu di sedent in sedibus suis caede
 runt in faces suas: et adorauerunt deum

dicentes. Grās agimus tē domine deus nr om̄ps
 qui es. et qui ems. qui accepisti iritatem tuam ma
 gnā. et regnasti. et nūc sunt gentes. et aduene
 rit tua. et tempus mortuoz iudicij. et redde uice
 de seruis tuis p̄phis et s̄as et cōtib: nom̄i tui p̄uul
 lis et magis. et erudiendi eos qui corruerunt tibi.

ca
12

Et apertum est templum domini in celo. et
 visa est archa testamenti eius in templo. et
 facti sunt fulgura et voces. et arcus
 iris. et gratitudo magna. Et signum magnum
 apparuit in celo. mulier dimittit solem. et luna
 sub pedibus eius. et in capite eius corona stellarum
 duodecim. Et in utero habens. et clamabat puer
 natus. et curatur ut panis. Et visum est aliud signum
 in celo. et ecce draco magnus natus habens capita
 septem. et cornua decem. et in capitibus suis scyphos

diademata. Et cauda eius traherebat terciam
 partem stellarum celi. et misit eas in ter-
 ram. Et draco stetit ante mulierem que
 erat parans. ut cum peperisset filium su-
 um devoraret. Et peperit filium masculi-
 num qui retentus erat omnes gentes
 in iuga ferrea. Et captus est filius eius ad
 dominum. et ad thronum eius. Et mulier fugit in
 solitudinem. ubi habet locum parati a deo. et ibi
 pascunt illam diebus mille ducentis sexaginta.

Et factum est pluuium magnum in celo. micha-
 el et angeli eius preliabantur ad dione.
 et dracho pugnabat et angeli eius non
 ualuerunt: neque locus inuentus est eorum apertus
 in celo. Et proiectus est dracho ille magnus.
 serpens antiquus qui uocatur diabolus et sa-
 thanas. quod seducit uniuersum orbem. pietas
 est in terram: et angeli eius cum illo nulli sunt.
 Et audiui uocem magnam in celo dicentem.

Sancta est salus et uictus. et regnum dei nostri. et
 potestas christi eius: quia proiectus est accusator
 fratrum nostrorum qui accusabat eos ante conspectum dei
 nostri die ac nocte. Et ipsi uicerunt eum propter
 sanguinem agni. et pro uerbum testimonium sui
 et non dilexerunt animas suas usque ad mortem.
 propterea letauerunt caeli: et habitans in eis. de terra et
 maris: quia descendit diabolus ad uos his uiam
 magnam. sciens quod modicum tempus habet.

Et postquam iudic dnmcho q projectus est i t
 ram - persecutus est mulierem q peperit
 anasailum . Et date sunt mulieri due ale aqu

le magne ut uolaret in desertum in locu
 suum . ubi alitur per tempus et tempora
 et dimidium tempus . a facie serpentis .

Et misit spiritus ex ore suo p[ro] muliere aq[ua]m t[er]ra
 flumen: ut e[ss]et fons t[er]ra a flumine. Et adiuu

ta[m] mulierem: et aperuit os suum . et absor-
 buit flumen quod misit dracho ex ore suo.

Et uicis ed mado in muliere. et abuc face
 bellum am reliquis de femine eius qui custodi

unt mandata dei. Et testimonium ihe
 su habent. Et stetit super harena mans.

Decorative tailpiece with blue and red lines and small floral motifs.

Et uidi de man lestriam ascendente
 hntem capita septem: et cornua decem.
 Et sup cornua decē diadmata: et si capi
 tu eius uoia blapheme. Et lestra qm̄ uidi

lllis erat pedo: ⁊ pedes eius sic uisi: et os eius sic
 os leonis. Et dedit illi dcho uirtute sua: et potesta
 tem magna. Et uidi unum de capitib: eius cuiq̄
 occasi i morte: et plaga mortis curata est.

Et adinunca e uniuersa in p[ro]testia ⁊ adora
 uunt draconem q[ui] adit p[ro]p[ri]etatem lethe: et adu[er]
 uerunt lethia dicitur. Os filio lethe. ⁊ q[ui]s pot[er]it
 pugnare cum ea. Et datus e ei os loq[ui]s magna

⁊ blasphemias. Et datus e illi potestas: fa
 cere mentes. xli. Et aperuit os suum in
 blasphemias ad d[omi]n[u]m blasphemare nom[en] eu[us].
 et tabernaculu[m] eius: ⁊ eos q[ui] in celo habitant.

Et dicitur est illi bellum facere cum sanctis
 et unire illos. Et datus est illi potestas
 in omnem populum et ebum et linguam.
 et gentem. et adorabit eum omnis qui habitabit in terra
 quia non sunt scripta nomina in libro vi-

te Agni qui occisus est ab origine mundi. Si quis
 hoc audierit. et in captivitatem duxerit. in
 penitentiam vadit. Et in in gladio occidit.
 oportet eum gladio occidi. Hic est pati-
 entia. et fides sanctorum.

namque

Et in die illa ascendet de terra et
 habebit cornua duo sicut agni et loquetur sicut draco.
 et potentiam ipsius herethe omnium facietur in oculo eius.

Et fecit etiam et omnes heritates in ea adorare
 hertham pnia et curata et plaga mortis et fecit
 signa magna in terra et igne facta de celo descendit in
 terram in oculo ipsius.

Et seduat habitantes in terra prope
 signa que data sunt illi facere in conspectu
 bestie dicens habitantibus in terra
 ut faciant ymaginem bestie que habet pla-

gam gladii. et iuret. Et datum est illi ut
 daret spiritum ymagini bestie ut et loquatur
 ymago bestie. et faciat ut quicumque
 non adorauerit ymaginem bestie occidat

Et facit omnes pusillos et maguos
 diu. et paupes. hieos. r seruos lere anate
 rem in ditta manu. aut i fiontib; suis. r ne qd
 possit emie aut uende. nisi qui hater carate

rem bestie. aut unnum nomms em
 h sapientia e. Et hie intellectu. computet
 unnum bestie. Numerus enim lvis e
 et numerus ei e sexcenti sexaginta sex.

Ca. 14

Et uidi et ecce agnus stabat supra
montem syon: et cum eo centum quadraginta
quatuor milia habentes nomen eius.
et nomen patris eius scriptum in frontibus
suis. Et audiui uocem de celo tanquam
uocem aquarum multarum. et tanquam uoce toni-
trui magis. Et uocem quam audiui: sic est habere
deus est chananiam in chanaan suis. Et cantabatur

quasi canticum nouum: ante sedem dei. et quatuor animalia
et seniores. Et ueni uocem dicere canticum illud
cum. Amen. milia qui capti sunt de terra. In sunt quatuor
mulieribus non sunt conuincta. uirgines enim
sunt. In secantur agnum quocumque uent. In cum
pa sunt et omnibus punitie deo et agno: et in ore
ipsorum non est inuentum mendacium.
sine macula sunt. Ante thronum dei

Et uidi alterum angelum uolantem in medi-
um celum hancem euangelium etiam. ut euangeli-
zaret sedentibus super terram. et super omnem gentem et
tribum. et lingua et populum dicens uoce magna.

Tunc tertia die. et dicit illi honorem qui uenit
hora iudicii eius. et adorat eum qui fe-
cit celum et terram. et mare. et om-
nia que in eis sunt. et fontes aquarum.

Et angelus alius secutus est dicens
 Cecidit cecidit babilon ciuitas illa magna.

quod unio ue fornicationis sue perauit omnis gentes.

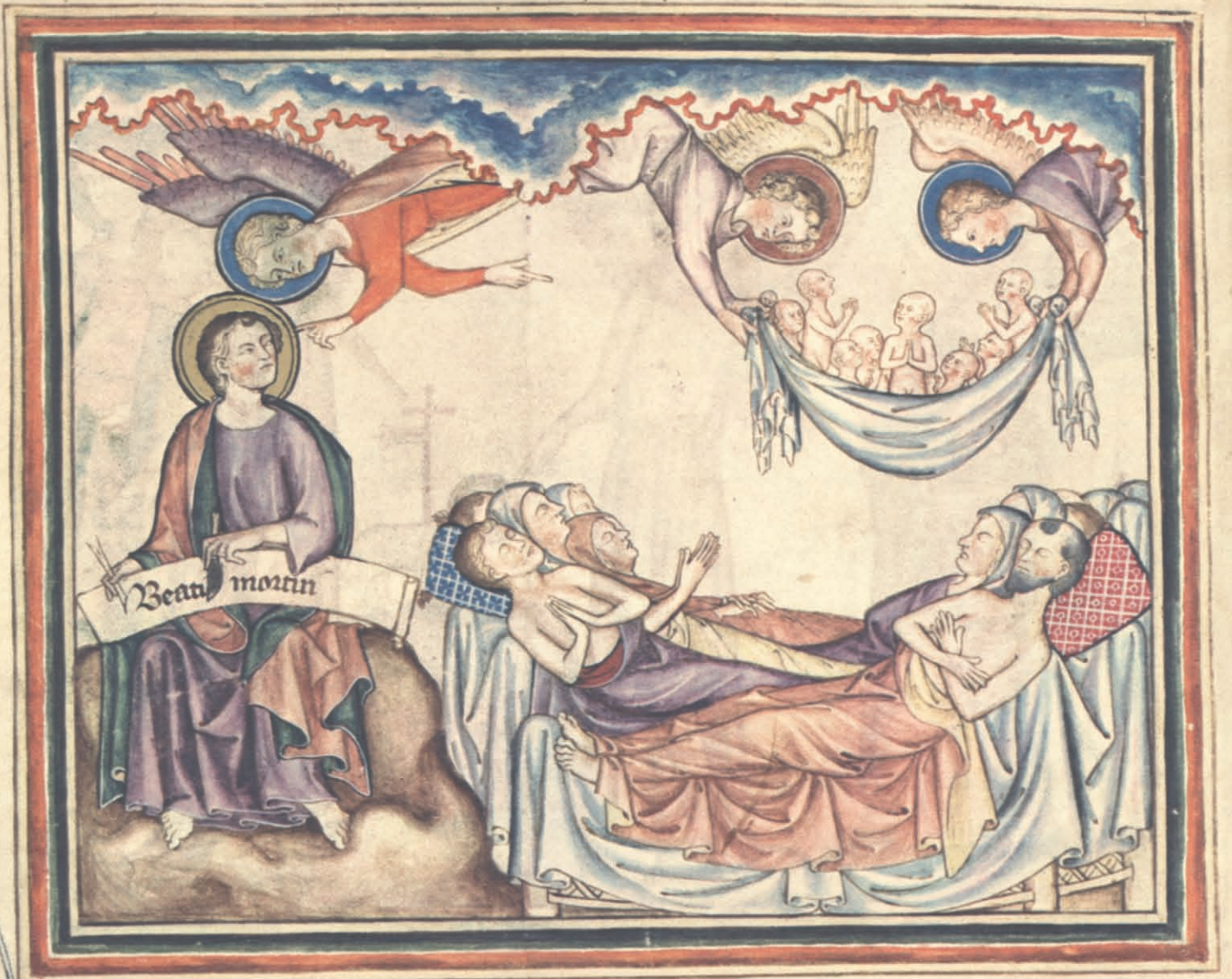

Et certus angelus secutus est illos: dicens no-
te magna. Si quis adoraverit testam et
ymaginem eius. & acceperit characterem eius istote sua
ant in manu sua. et libet de uno ue dei qd' uir-
tutem e' in eo in calice ue p'nis. Et cruciabunt
igne & sulphure in conspectu angelorum: et ante

conspectum agni. Et sumus conuictor eorum in
scila scilorum ascendet: n' hinc requiem die ac no-
de q' adorauerunt testam & ymaginem eius
et si quis adorauerit characterem nomi-
nis eius. hic pacencia sanctorum est: q'
custodiunt mandata dei et fidem uerbi.

Et audiui vocem de celo: dicentem mi.
 Scite. Beati martin: qui in domino moruntur.

A modo iam dicit spiritus: ut requiescat a laboribus suis. Opa enim illorum: sequuntur illos.

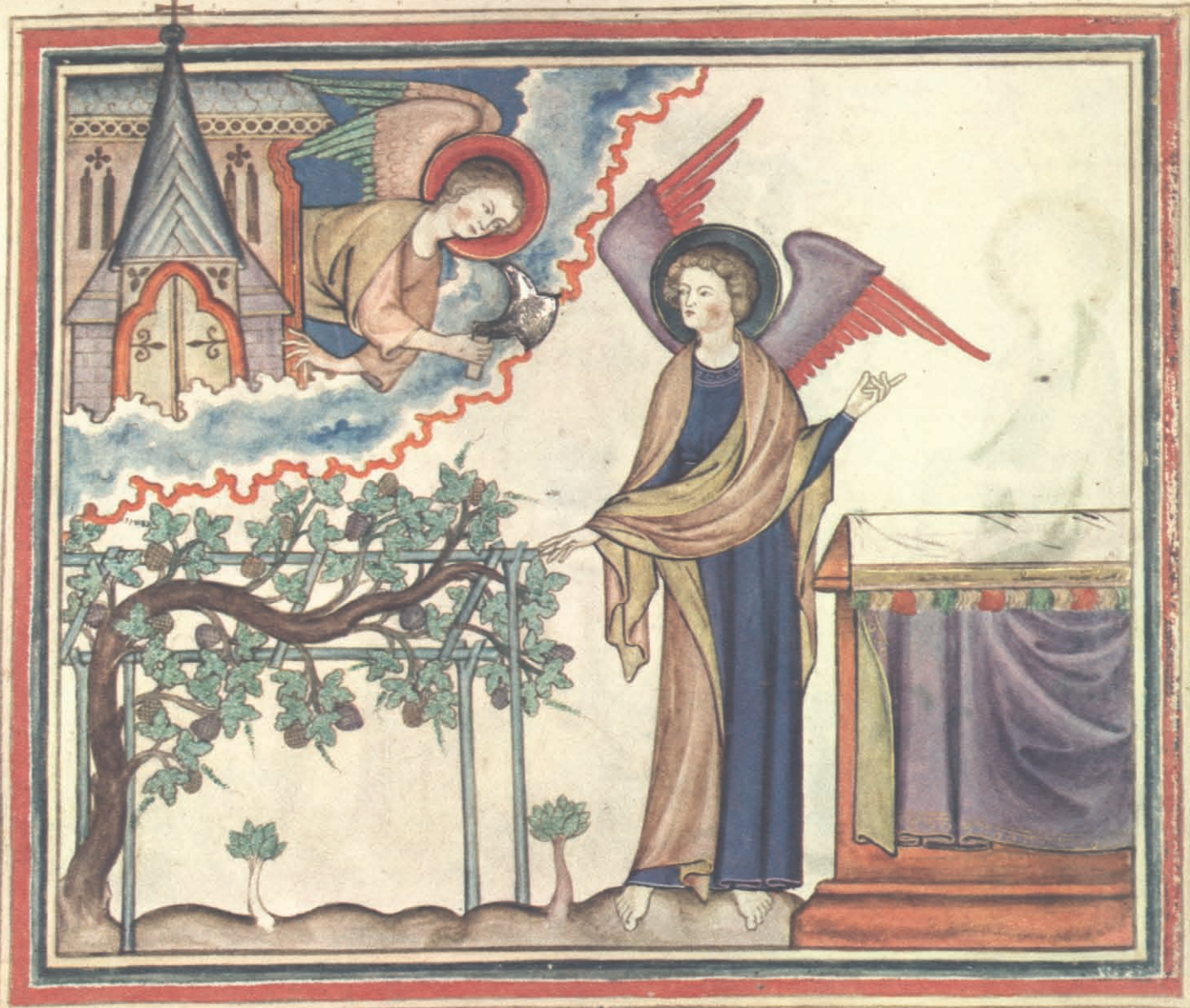

Et uidi. et ecce nubes candidam. & super nubem
 sedentem similem filio hominis. habentem in capite suo
 coronam auream: & in manu sua falce[m] aratorem
 et alii angelus exiit de templo: clamans uoce

magna ad sedentem super nubem. Mitte falce[m]
 tuam et metere. quia uenit hora ut metatur:
 qui annis messis tere. Et misit qui sedebat super
 nubem falce[m] suam in terram: et messit annis.

Et alius angelus exiit de templo quod
 est in celo: hñs et ipse falcem acutam. Et
 alius angelus exiit de altari qui habet
 potestatem super ignem: et clamavit vo-

ce magna ad eum qui habebat falcem acu-
 tam dicens. Mitte falcem tuam acutam
 et uidebunt locos vinee terre: quoniam
 mature sunt vine eius.

Et misit angelus falcem suam acutam
 et vindemianit vineam cere. et misit
 in lacum ne des magnum. Et calcatus

est lacus extra civitatem. et erunt
 sanguis de lacu usq; ad fienos equoz.
 per stadia mille septenta.

ca. 7
15

Et uidi aliud signum in celo magnum
 & mirabile. Angelos septem habentes
 plagas separari nouissimas. quoniam
 in illis consummata est ira dei. Et uidi tanquam
 mare uicium myriam igne. et eos qui
 uenerunt testam et ymaginem eius. et nomen
 uocatus eius stantes supra mare uere

um. habentes cytharas dei. et cantantes canticum
 moysi serui dei. et amatum agni dicentes. Magna
 et mirabilia opa tua dñe deus omnipotens. nite et uere ue
 tue rer scilicet. Quis non timebit te domine et magna
 ficabit nomen tuum. Quia solus pius es. quo
 uiam omnes gens uerent et adorabunt in conspe
 ctu tuo. quoniam iudicia tua manifesta sunt.

Et post hec iudi. et ecce apertum est templū tab
 uaculi testimonij in celo. et exierunt septē
 angeli hūtes septem plagas de templo uestiq; lapide
 mundo et candido: et preantq; ante pectora zonis
 aureis. Et unum de quatuor animalibus adit se

ptem angelis septē phialas aureas plenas
 unguentis dei: unguentis in scđā scđorū. Et impleū
 ē templū fumo a maiestate dei: et de uirtute
 eius. Et nemo poterat intrare in templū: do
 nec consummarentur septē plage septē āgloz.

Et audiu uocem magnam de templo: di-
 centem septem angelis. Ite et effun-
 dite septem phialas ire deus in terram.

Et abiit primus et effudit phialam su-
 am in eam: et factum est uultus seui
 ac pessimum in hominibus qui habent caracte-
 rem bestie: et eos qui adorant ymagines.

Et secundus angelus effudit phialam suam
 in mare. et factus est sanguis ^{et gentes ipse} tanquam

mortui. et omnis anima uiuens
 mortua est in mari.

Et certus effudit phialam suam super
 flumina. et super fontes asinum: et factus est
 sanguis. Et audiuit angelum aquarum dicen-
 tem. Iustus es domine qui es. et quiescens

qui hec iudicasti. quia sanguinem sanctorum et prophetarum
 effuderunt. et sanguinem ad diti eis bibere ut dignum
 est. Et audiuit angelum de altari dicentem. Etiam
 domine deus omnipotens. uia et iusta iudicia tua.

Et quare effudit phalarum suam in sole.
 et datum est illi estu affligere homines a igne.
 Et estuaverunt homines estu magno. et blas

phimaverunt nomine dei habentes potesta
 tem super has plagas. inegerunt pe
 nitentiam ut darent illi gloriam.

Et quatuor effudit phialam sua in
sedem telhe. et factum est regnum eius tenebram
et commanducaverunt linguas suas p

dolore. et blasphemaverunt deum celi pro dolo
ribus. et vulneribus suis. et non egerunt
penitentiam ex operibus suis. **III**

Et sextus effudit phialam suam in
 flumen illud magnum eufraten.

et sicavit aquam eius - ut prepa-
 retur via regibus ab ortu solis.

C et in di & ore draconis. et de ore leshe
 et de ore pseudo prophete erit tres spiritus imi

dos in modum ranarum. Sunt enim spi
 ritus demoniorum. facientes signa

*Et prodia ad
 reges
 vel i. p. libet*

*Ab. In libro cap. 16. (facientia signa) non
 posuit sic author. solum dixit ad illud cap. 20
 (de vero sermone) quia in illo nulla fuit visio. nam
 de quibus in istis verbis vel prophetibus non sunt
 aliqua verba*

Et iudi sedes. et sederunt super eas. et iudi
 cum datum est illis. et animas decolla
 torum pp testionum ihu r pp uerbum dei. et qui
 non adrauerunt testiam. n3 ymagiem eius
 nec acceperunt amictorem eius in manibus.
 aut in frontibus suis. et uixerunt. et regna

uerunt cum xpisto mille annis. Ceteri mor
 tuoy n uixerit. dni osument mille anny.
 hec est resurreco pma. Beac r ista q hie pte l
 resurreco pma. et in hns scda mors n
 he ptestatem. h erunt sacerdotes di et
 xpisti et regnabunt cum illo mille anny.

Et cum consumata fuere mille anni
 soluetur sathanas de carcere suo: et ex-
 ibit et seducet gentes que sunt super quatuor angu-
 los terre. gog. et magog. et congregabit

illos in partem. quorum numerus est sicut harena
 maris. Et ascenderunt in latitudinem terre. et circum-
 runt castra seditum: et civitatem dilectam. Et de-
 scendit ignis de celo a deo. et deuorauit eos.

Et dyabulus qui seducebat eos nullus
 est in stanno ignis et sulphuris: v

bi et lethia et pseudo prophete. et cruciabi-
 tur die ac nocte in secula seculorum.

Decorative flourishes and marginalia in red and blue ink, including a large initial 'E' and various lines of text.

Et iudi thronum magnū candidū ⁊ sedē
 ⁊ sup eum a cuius ospiū dicit cū ⁊ celū
 ⁊ locus non ē inuentus ab eis ⁊ iudi mor-
 tuos magnos ⁊ pusillos: stantes i cōspū
 throni. ⁊ libri aperti sūt. ⁊ alius liber
 apertus ē qui est liber uite: ⁊ iudicati sūt mor-
 tuū ex hīs que scripta erant in libris scā-
 dū oia eorū. ⁊ dedit mare mortuos q̄ i eo

erant. ⁊ mors ⁊ infans dedit mortuos qui
 in ipis erant: ⁊ iudicatum ē ⁊ singulis scdm
 opera iporū. ⁊ infans ⁊ mors misit sūt in stamū
 ignis. Hec mors scda ē i stamū ignis. ⁊ qui
 non est inuentus in libro uite sc̄pis: misit
 ⁊ iudi celum nouū: ⁊ i stamū igni.
 ⁊ terram nouam. p̄uumentum celū
 ⁊ terra prima abie. ⁊ mare iā nō ē.

Cap
 21

Et ego iohes uidi ciuitate scdm ierlm no
 nam descendente de celo a deo paratam
 sicut sponsam ornatum uno suo. Et audi
 ui uocem magnam de throno dicente. Ecce tab
 nacin di cu ipibz et habitabit cum eis. Et ipi p
 pls eius erit. et ipse deus cu eis erit cor ds. Et
 absterget deus omnem lacrima ab oculis eoz
 et mors ultra n̄ erit. neq; luctus in clamor
 neq; dolor erit ultra q̄ p̄ma abiit. Et dixit
 qui sedebat in throno. Ecce noua facio omnia

Et dixit michi. Scribe. quia hec uerba fidelis
 sunt et uera. Et dixit mihi. Factum est. Ego sum
 alpha et omega. incipit et finis. Ego stanti da
 bo de fonte aque uive gratis. Qui uerit. possit
 debet hec. Et erit illi deus. et ipse erit michi fi
 lius. Et mundis autem et incedulis. et exca
 tis. et lyuicatis. et fornicatoribus. et uene
 fias. et ydolatriis. et omnibus mendacibus.
 pars illorum erit in stanno ardenti igne
 et sulphure. quod est mors secunda.

Et uenit unus de septem angelis huius. vii.
 phylas plenas septem plagis nouissimis:
 et loquitur est mecum dicens. Rem ostende
 meo rem agni. Et sustulit me in spiritu in montem
 magnum et altum. et ostendit michi ciuitatem
 sanctam iherusalem descendentem de celo a deo habē-
 tem claritatem dei. lumen eius sicut lapidi preciosi
 tamquam lapidi iaspidis sicut crystalum. Et habebat mu-
 rum magnum et altum. habentem portas duode-
 cim. et in portis angulos duodecim. et nomina scripta
 que sunt nomina duodecim tribuum filiorum israel. ab ori-
 ente porte tres. ab aquilone porte tres. ab austro por-
 te tres. Et ab occasu porte tres. Et murus ciui-
 tatis habens fundamenta duodecim. Et super ipsa duodecim
 nomina duodecim apostolorum et agni. Et qui loquebatur mecum
 habebat arundineam mensuram auream. ut metire-
 tur ciuitatem. et portas eius. et murum. et ciuitas
 quadrata. et longitudo eius tanta est quantum est la-
 titudo. Et mensus est ciuitatem de arundine. per la-
 titudinem duodecim milia. longitudo. et latitudo. et alti-
 tudo eius equalia sunt. Et mensus est muros
 eius centum quadraginta quatuor cubitorum. et mensura
 uisus est angli. Et erat structura murus eius. et lapide

iaspide. spā uero ciuitas aurum mundum. simile
 uero mundo. fundamenta murus ciuitatis. omnia
 parte partem ornata. fundamentum primum iaspis
 secundus saphirus. tertius calcidomus. quartus
 smaragdus. quintus sardonius. sextus sardius.
 septimus crisolias. octauus ierulus. nonus co-
 patus. decimus crisoprastis. undecimus iacin-
 thus. duodecimus amethystus. Et duodecim por-
 te. duodecim marguarie sunt per singulas.
 Et singule porte erant et singulis marguarie.
 Et platea ciuitatis aurum mundum. tamquam nitri
 plinadum. Et templum non uidi in ea. dicit enim
 omnis templum illius est. et agnus. Et ciuitas
 non eget sole neque luna ut luceant in ea. ut
 claritas dei illuminabit eam. et lucerna eius est
 agnus. Et ambulabunt gentes in lumine
 eius. et reges terre afferent gloriam suam
 et honorem in illam. Et porte eius non clauden-
 tur per diem. nox enim non erit illic. Et af-
 ferent gloriam et honorem gentium in illa
 nec in illam aliquid conquinatum. et fa-
 ciens abhominacionem et mendacium.
 nisi qui scripta sunt in libro uite agni.

ca
22

Et ostendit michi fluvium aque vive
splendidum tanquam cristallum: p
cedentem a sede dei et agni in medio
platee eius. Et ex utraque parte fluminis
lignum vite afferens fructus duodecim. pmentes
singulos reddens fructum suum: et folia ligni
ad sanitatem gentium. Et omne maledictum
non erit amplius: et sedes dei et agni in illa e
runt. Et semini eius semient illi. Et habitabunt
faciem eius: et nomen eius in frontibus eorum

Et non ultra non erit: et non egebunt lumi
ne lucerne neque solis: quoniam dominus deus
illuminabit illos: et regnabunt in secula seculorum
Et dicit michi: hec verba fidelissima sunt: et ve
ra. Et dominus deus spirituum prophetarum
misit angelum suum ostendere sevis tuis
que oportet fieri cito. Et ecce nemo velo
citer: scilicet qui custodit verba prophetie
libri huius. Et ego iohannes quod audiui et vidi.

Et postquam audissem et uidissem: cecidi
ut adorarem ante pedes angeli qui mi-
hi hec ostendebat. Et dixit michi.

Vide ne feceris: cum seruus tuus sum et
fratrum tuorum prophetarum et eorum
qui seruant uerba libri huius. Deum adora.

Et dicit michi. Ne signaueris uerba pphie
 huius libri. Tempus enim ppe est. Qui
 nocet noceat adhuc. et qui in sordibus est sor
 det adhuc. et iustus iustitiam faciat adhuc
 Et satis scilicet adhuc. Ecce uenio cito. et in
 tes mea mecum est. reddere unicuique opera
 sua. Ego sum alpha et omega. primus et nouissimus.
 principium et finis. Beati qui lauant stolas su
 as ut sint pccatas eorum in ligno uitae. et pporca
 mentent in ciuitatem sanctam. Foras canes et ue
 nefici. et impudici. et homicidae et idolis seruen
 tes. et omnis qui amat facere mendacium. Ego ih
 sus misi angelum meum. testificari uobis haec. Ecce
 ego sum radix et genus dauid. stella splen

didit. et matutina Et sponsus et sponsa dicant ue
 ni. et qui audit dicat ueni. Qui sitit ueniat
 qui uult accipiat aquam uitae gratis. Conte
 stor ego audientem omnia uerba pphie huius.
 Si quis apposuerit ad haec. apponet dominus se
 illum plagas scriptas in libro isto. Et si quis
 diminuerit de uerbis libri prophetie huius. au
 feret deus partem eius de libro uitae. et de ciuita
 te sancta. et de his que scriptae sunt in libro
 isto. Dicit qui testimonium perhibet istorum.
 etiam uenio cito amen. Deum domine ihesu.
 Gloria domini nostri ihu christi. cum omnibus uobis. am.

Exphat apocalipsis beati iohannis apostoli

[Faint, illegible text from the reverse side of the page, likely bleed-through from the other side of the parchment.]

